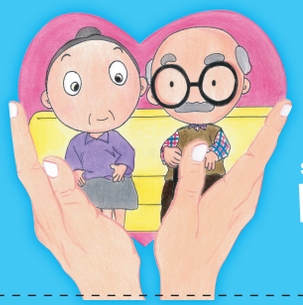

รู้ทันวัณโรค...
คู่มือสำหรับพี่เลี้ยงในสถานสงเคราะห์คนชรา

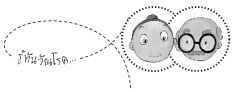
รู้ทันวัณโรค... คู่มือสำหรับพี่เลี้ยงในสถานสงเคราะห์คนชรา

รู้ทันวัณโรค...

คู่มือ
สำหรับพี่เลี้ยง
ในสถานสงเคราะห์คนชรา

สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค

ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผศ.พญ.พักตร์วิมล ศุภลักษณศึกษากร
อาจารย์ดร.มธุรส ทิพยมงคลกุล

สำนักวัณโรค

นพ.ยุทธิชัย เกษตรเจริญ
นพ.ภวงค์ศักดิ์ เหรียญไตรรัตน์

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

นางสาวทัศนีย์ มนุญพาณิชย์
นางสาวสุรัสวดี กลิ่นชั้น
นางวิลาวัลย์ แดงสะอาด
นางสนจิตร์ พงษ์พานิช
นางศรินยา หนูทิม
นางสาวเรืองรอง ทองคำสุข

ขอขอบคุณ

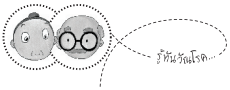
พี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแคที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขเนื้อหาให้อ่านง่าย

คุณวสันต์	ตรีศักดิ์ศรี	คุณสุนัน	ศรีเทพ
คุณแสงเดือน	ไผ่เขียว	คุณมยุรี	สุริโย
คุณสิบพร	ไกรทอง	คุณรัชฎาภรณ์	หยองใหญ่
คุณสร้อย	ขำดำ	คุณกฤษณา	เสมาชัย
คุณบุญเรียน	กะนันตัง	คุณสุจาสิรีย์	อำแดงพิน

นางสาวอภิวัลย์ แดงสะอาด โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี
ที่เอื้อเฟื้อวาดปกและภาพการ์ตูนประกอบ

อาจารย์ดร.มลินี สมภพเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ให้คำแนะนำในการจัดทำรูปเล่มให้สวยงาม

ภาพทิวทัศน์สบายตาจากอาจารย์ดร.มธุรส ทิพยมงคลกุล

P 1-6.indd 2 4/3/2554 10:05:58

"วัณโรค" เป็นโรคที่พี่ๆ อาจจะเคยได้ยินมาบ้าง แต่อาจไม่รู้ว่าวัณโรคนี้เป็นโรคเกี่ยวกับอะไร ติดต่อกันได้อย่างไร จะป้องกันไม่ให้เป็นได้อย่างไร และจะดูแลคนที่เป็นโรคนี้อย่างไร

"รู้ทันวัณโรค" (คู่มือสำหรับพี่เลี้ยงในสถานสงเคราะห์คนชรา) เล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องวัณโรค แต่มีบทบาทหน้าที่ต้องดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นวัณโรคในสถานสงเคราะห์คนชรา

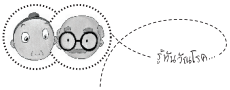
เนื้อหา ***"รู้ทันวัณโรค"*** เล่มนี้ใช้ภาษาเขียนที่อ่านเข้าใจง่าย พร้อมกับมีรูปภาพประกอบเพื่อให้เนื้อหามีความชัดเจนขึ้น มีการดำเนินเรื่องโดย *"น้องเมตตา"* ตัวแทนพี่เลี้ยงในสถานสงเคราะห์คนชรา ที่จะนำเสนอข้อมูลน่ารู้เกี่ยวกับวัณโรค ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัณโรค

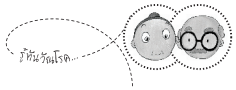
ส่วนที่ 2 "อยากรู้ว่า... น้องเมตตาขอตอบ" เป็นส่วนที่น้องเมตตาตอบข้อสงสัยซึ่งรวบรวมความเข้าใจ ความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับวัณโรคจากการดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นวัณโรคในสถานสงเคราะห์คนชรา

การนำเสนอเนื้อหาทั้ง 2 ส่วนนี้ มีความมุ่งหวังที่จะไขข้อข้องใจต่างๆ เกี่ยวกับวัณโรคเพื่อให้พี่ๆ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสบายใจเมื่อให้การดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นวัณโรค

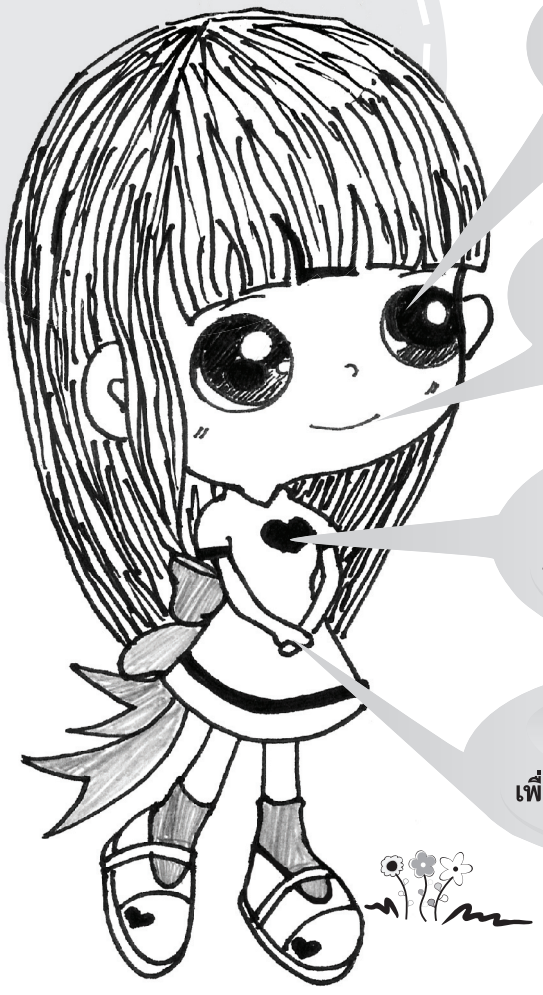
คณะผู้จัดทำ

P 1-6.indd 4 4/3/2554 10:05:59

พี่เลี้ยง “น้องเมตตา”

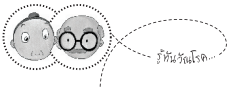

แววตามีเมตตา
แก่ผู้สูงอายุและใช้ในการดูแล
ผู้สูงอายุกินยา

รอยยิ้มพิมพ์ใจ
พร้อมทั้งพูดให้กำลังใจ
แก่ผู้สูงอายุในการกินยา

หัวใจ
ใจที่เอื้ออาทร เสียสละ
ในการดูแลคุณตา คุณยาย

มือขยัน
เพื่อใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ

P 1-6.indd 6 4/3/2554 10:06:00

ส่วนที่ 1

ความรู้เบื้องต้น

เกี่ยวกับวัณโรค

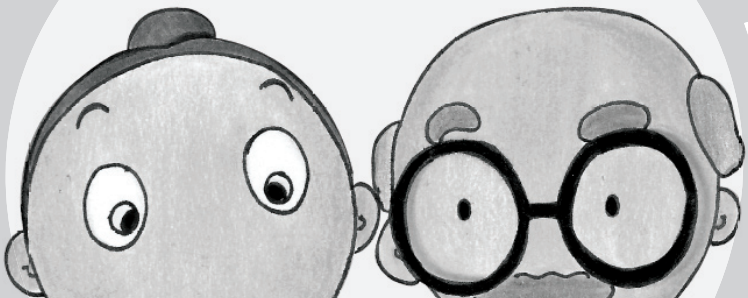

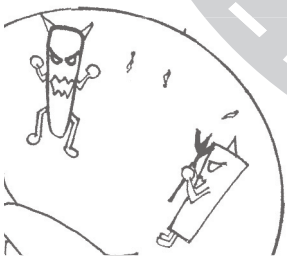
P 1-54 new.indd 1 4/3/2554 10:06:55

คุณตา คุณยาย
กับการป่วยวัณโรค

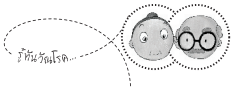

P 1-54 new.indd 2 4/3/2554 10:06:56

1

คุณตา คุณยาย กับการป่วยวัณโรค

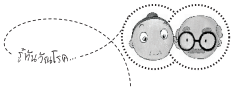
รู้ไหมว่า “คุณตา คุณยาย” เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย การทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายเกิดความเสื่อมทำหน้าที่ได้ไม่เหมือนเดิม ทำให้ภูมิต้านทานเชื้อโรคไม่ดี โดยทั่วไปเมื่อได้รับเชื้อวัณโรคไม่ได้หมายความว่าจะต้องป่วยเป็นวัณโรคเสมอไป แต่คุณตา คุณยายที่ร่างกายอ่อนแอก็จะป่วยเป็นวัณโรคได้ง่ายกว่าคนหนุ่มสาว

P 1-54 new.indd 3 4/3/2554 10:06:56

มารู้จัก
วัณโรคกันเถอะ...

□□□□□□□ P 1-54 new.indd 4 4/3/2554 10:06:57

2

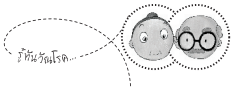
มารู้จักวัณโรคกันเถอะ..

วัณโรค เป็นโรคติดต่อเกิดจากเชื้อแบคทีเรียตัวน้อยที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ซึ่งออกมาพร้อมละอองเสมหะจากการไอ จาม โดยไม่ปิดปาก ปิดจมูกของผู้ป่วยวัณโรค พี่ๆ รู้หรือไม่คะ ว่าวัณโรคมักพบที่ปอดเราจึงเรียกว่า “วัณโรคปอด” แต่ก็ยังพบที่อวัยวะส่วนอื่นๆ ได้ ซึ่งเราจะเรียกกันว่า “วัณโรคนอกปอด” เช่น วัณโรคกระดูก วัณโรคต่อมน้ำเหลือง วัณโรคเยื่อหุ้มสมอง เป็นต้น

P 1-54 new.indd 5 4/3/2554 10:06:58

รู้ไหมว่า
อาการของวัณโรคปอดมีอะไรบ้าง

3

รู้ไหมว่าอาการของวัณโรคปอดมีอะไรบ้าง

พี่ๆ จะสังเกตได้ว่าคุณตา คุณยาย คนไหนน่าจะเป็นวัณโรคปอด คุณหมอบอกว่าให้สังเกตจากอาการต่างๆ เหล่านี้นะคะ

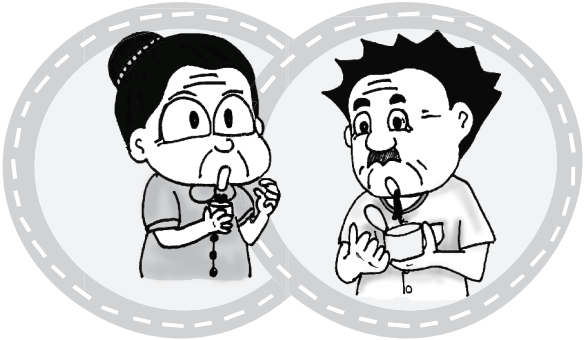
- ไอติดต่อกันเกินกว่า 2 สัปดาห์ ไอเป็นเลือด
- มีไข้ต่ำๆ ตอนบ่ายๆ เหงื่อออกมากตอนกลางคืน เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย เจ็บหน้าอก เหนื่อย หอบ

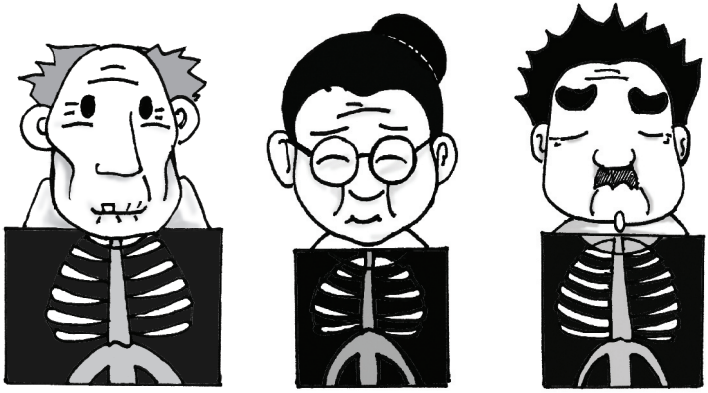
หากพี่ๆ เห็นว่าคุณตา คุณยาย มีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้น ให้พี่ๆ บอกเจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ที่ดูแลด้านสุขภาพ เพื่อพาคุณตา คุณยาย ไปหาคุณหมอและรับการตรวจเพิ่มเติมที่โรงพยาบาลนะคะ

P 1-54 new.indd 7 4/3/2554 10:06:59

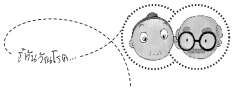
จะรู้ได้อย่างไร.....
ว่าเป็นวัณโรค

การตรวจเสมหะ

เอกซเรย์ปอด

4

จะรู้ได้อย่างไร.....ว่าเป็นวัณโรค

เมื่อพาคุณตา คุณยายที่มีอาการสงสัยวัณโรคปอดไปพบคุณหมอที่โรงพยาบาล คุณหมอจะสอบถามอาการเจ็บป่วยเพิ่มเติม และสั่งตรวจ

- เสมหะ มากกว่า 1 ครั้ง
- เอกซเรย์ปอด

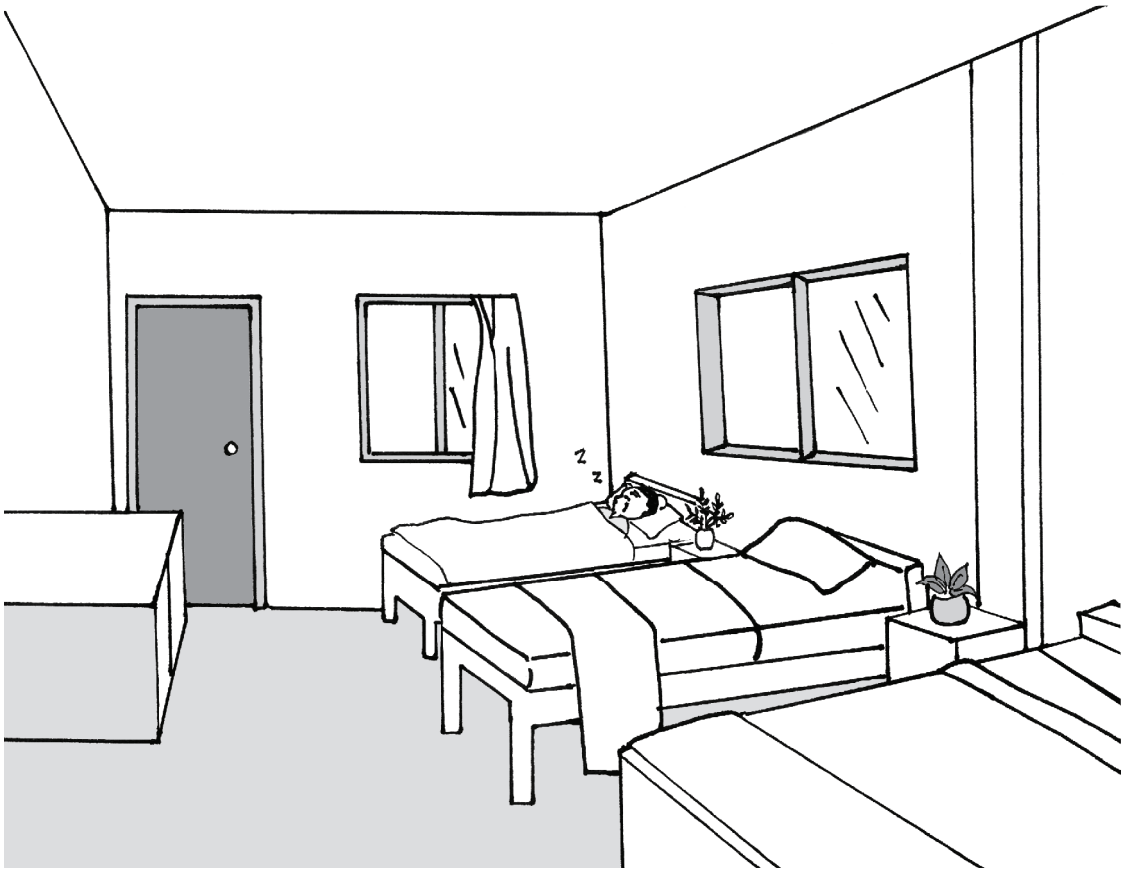

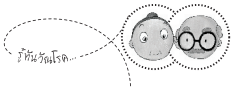
เจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพที่สถานสงเคราะห์ควรแจ้งอาการป่วยและโรคประจำตัวของคุณตา คุณยายให้คุณหมอทราบด้วยค่ะ

P 1-54 new.indd 9 4/3/2554 10:07:01

คนที่อยู่ใกล้ชิด

คลุกคลีกับคุณตา-คุณยาย จะมีโอกาสป่วยวัณโรคไหม

5

คนที่อยู่ใกล้ชิดคลุกคลีกับคุณตา-คุณยาย จะมีโอกาสป่วยวัณโรคไหม

เมื่อคุณตา คุณยาย ป่วยเป็นวัณโรคปอด คุณหมอบอกว่าโรคนี้จะติดต่อสู่คนอื่นได้ ดังนั้น หากตรวจพบเชื้อวัณโรคในเสมหะของคุณตาคุณยาย ควรจัดให้คุณตา คุณยาย มีที่พักแยกเป็นสัดส่วน จนกว่าผลการตรวจเสมหะจะไม่พบเชื้อวัณโรค ซึ่งโดยทั่วไปใช้เวลา 2 สัปดาห์ถึง 2 เดือน

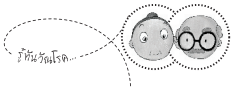

พี่ๆ อย่าลืมถามคุณหมอนะคะว่าคุณตา คุณยายอยู่ในระยะแพร่เชื้อไหม

P 1-54 new.indd 11 4/3/2554 10:07:02

□□□□□□□ P 1-54 new.indd 12 4/3/2554 10:07:03

6

วัณโรคปอด รักษาหายหรือไม่

คุณหมอบอกว่าวัณโรคปอดรักษาหายได้ คุณตา คุณยาย ต้องกินยาทุกวันอย่างน้อย 6-8 เดือน ที่สำคัญคือ พี่ๆ ต้องคอยดูว่าคุณตา คุณยายได้กลืนยาลงไปทุกครั้ง เพราะถ้าให้คุณตา คุณยายกินยาเองอาจทำยาตกหล่น หรือจำไม่ได้ว่าตนเองกินยาไปหรือยัง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้การรักษาวัณโรคที่เป็นอยู่ก็จะมีความยุ่งยาก และซับซ้อนมากขึ้น

คุณตา คุณยายหาย เราปลอดภัย

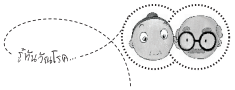
P 1-54 new.indd 13 4/3/2554 10:07:03

ทำไม ???

ต้องดูคุณตา คุณยาย กินยาต่อหน้าทุกวัน

P 1-54 new.indd 14 4/3/2554 10:07:04

7

ทำไม ???
ต้องดูคุณตา คุณยาย กินยาต่อหน้าทุกวัน

เพราะการดูคุณตา คุณยายกินยาต่อหน้าทุกวันจะทำให้การรักษาวัณโรคหายไม่แพร่กระจายเชื้อไปสู่คนรอบข้าง

นอกจากนี้ การดูคุณตา คุณยายกินยาต่อหน้าด้วยท่าทีอบอุ่นเป็นมิตร ยังทำให้คุณตา คุณยาย รู้สึกว่าได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ถูกทอดทิ้ง และมีกำลังใจในการรักษาต่อไป

ยาวัณโรคกองโต เม็ดใหญ่
ช่วยเป็นกำลังใจให้คุณตา คุณยายด้วยนะคะ

P 1-54 new.indd 15 4/3/2554 10:07:04

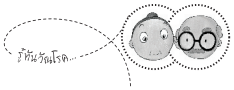
หลักการคือ

1. หยิบยาให้

2. ดูการกลืนกินยา

3. เสร็จแล้วบันทึก

P 1-54 new.indd 16 4/3/2554 10:07:04

8

การบันทึกการกินยา

การบันทึกการกินยามีความสำคัญดังนี้

◉ สามารถตรวจสอบการกินยาของคุณตา คุณยาย ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่าคุณตา คุณยายกินยาถูกต้อง

◉ รู้ผลข้างเคียงที่เกิดจากการกินยาในกรณีที่พี่เลี้ยงมีการเปลี่ยนเวรดูแล คุณตา คุณยาย พี่เลี้ยงที่มารับเวรต่อสามารถทราบข้อมูลที่ได้มีการบันทึกไว้ก่อนหน้านี้ ทำให้ดูแล คุณตา คุณยายได้อย่างต่อเนื่อง

P 1-54 new.indd 17 4/3/2554 10:07:05

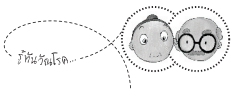
*** ให้พี่ๆ กาเครื่องหมาย ✓ ลงบนวันที่คุณตา คุณยายกินยา และวงกลม O ในวันที่ไม่ได้กินยา เช่น กรณีคุณตา คุณยาย ลืมนำยากลับบ้านเมื่อต้องการไปเยี่ยมบ้าน

*** และพี่ๆ ควรบันทึกเฉพาะอาการหรือความผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการกินยาด้วยนะคะ

พี่ๆ ดูตัวอย่างการบันทึกในหน้าถัดไปนะคะ

P 1-54 new.indd 18 4/3/2554 10:07:05

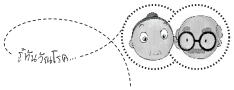
ตัวอย่างแบบบันทึกการกินยา

เดือน มิถุนายน 255...			เดือนที่ 1 ของการรักษา			
อาทิตย์	**จันทร์**	**อังคาร**	**พุธ**	**พฤหัสบดี**	**ศุกร์**	**เสาร์**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
8	9	✓10 เริ่มกินยา	✓11	✓12	✓13 คันตามตัว * แจ้งพยาบาลแล้ว	✓14 ยังคันอยู่
✓15 มีผื่นขึ้น * แจ้งพยาบาลแล้ว	✓16 คลื่นไส้ ผื่น	✓17 อาเจียน ผื่น * พยาบาลพาคุณตาไปพบคุณหมอ	✓18 คลื่นไส้ ผื่นลดลง	✓19 ผื่นลดลง	✓20	✓21
✓22	✓23	✓24	✓25	✓26	✓27	✓28
✓29	✓30					

□□□□□□□ P 1-54 new.indd 19 4/3/2554 10:07:05

□□□□□□□ P 1-54 new.indd 20 4/3/2554 10:07:06

9

ระหว่างรักษาวัณโรคปอดต้องดูแลอย่างไร ภาคแรก

สิ่งที่พี่ๆ ควรดูแลต่อคุณตา คุณยาย ที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด

◉ ให้คุณตา คุณยาย ใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกทุกครั้งเวลาไอ หรือจาม

◉ จัดหากระป๋องหรือกระโถนไว้ให้คุณตา คุณยายบ้วนเสมหะ

◉ ทำความสะอาดกระป๋องหรือกระโถนนั้นด้วยการนำเสมหะไปทิ้งลงโถส้วม ทำความสะอาดและผึ่งแดดให้แห้ง

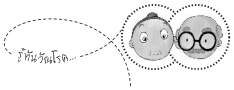
ผ้าเช็ดหน้า ผ้าขนหนู ผ้าขาวม้าก็ใช้ปิดปาก ปิดจมูกได้นะคะ

P 1-54 new.indd 21 4/3/2554 10:07:06

ระหว่างรักษาวัณโรคปอด ต้องดูแลอย่างไร (ภาคแรก)

น้องเมตตามีเทคนิคจะแนะนำคือ ใช้น้ำผสมด่างทับทิม ผงซักฟอก น้ำยาซักผ้าขาวหรือน้ำยาฆ่าเชื้อใส่ลงไปในกระโถนที่ผู้สูงอายุใช้บ้วนน้ำลายหรือขากเสมหะได้นะคะ

9

ระหว่างรักษาวัณโรคปอดต้องดูแลอย่างไร ภาคแรก (ต่อ)

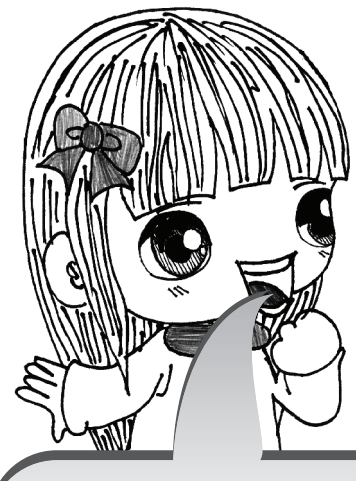
◉ ที่นอน หมอน ผ้าห่มควรซักทำความสะอาด หรือนำออกมาผึ่งแดดอย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง

◉ พี่ๆ ควรดูแลคุณตา คุณยายที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดให้พักผ่อน กินอาหารที่มีประโยชน์ และทำจิตใจให้ผ่องใสเบิกบาน

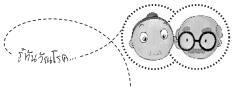
P 1-54 new.indd 23 4/3/2554 10:07:07

ระหว่างรักษาวัณโรคปอด ต้องดูแลอย่างไร (ภาคสอง)

น้องเมตตาขอบอกว่า คุณตา คุณยายที่กินหมาก ควรบ้วนปากก่อนขากเสมหะนะคะ

10

ระหว่างรักษาวัณโรคปอดต้องดูแลอย่างไร

ภาคสอง

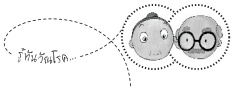
เมื่อพาคุณตา คุณยาย ไปพบคุณหมอตามนัด

◉ ถ้าคุณหมอสั่งตรวจเสมหะ พี่ๆ ควรให้คุณตา คุณยายขากเสมหะใส่ตลับเก็บเสมหะในตอนเช้าก่อนแปรงฟัน

◉ พี่ๆ ต้องพาคุณตา คุณยายที่อยู่ก๊วนเดียวกับคุณตา คุณยายที่ป่วยเป็นวัณโรคไปตรวจ

P 1-54 new.indd 25 4/3/2554 10:07:08

11

อาการอะไรบ้างที่พบได้ขณะกินยา

ระหว่างการกินยาวัณโรค คุณตา คุณยายจะมี**<u>ปัสสาวะสีส้ม</u>** พี่ๆ ไม่ต้องตกใจนะคะ เพราะเป็นอาการปกติ

แต่ถ้ามีอาการตามข้างล่างนี้ พี่ๆ รีบไปบอกพยาบาลนะคะ

- คัน มีผื่น มีจ้ำเลือด
- คลื่นไส้ อาเจียน
- ชาตามปลายมือ ปลายเท้า
- ปวดข้อ
- มีไข้สูง
- วิงเวียน เดินเซ หูอื้อ หูตึง ชารอบปาก หรือเป็นลมหลังฉีดยา
- ตามัวมากขึ้น ตาบอดสี
- ตัวเหลือง ตาเหลือง

P 1-54 new.indd 27 4/3/2554 10:07:10

"พี่เลี้ยง"
สำคัญไฉน

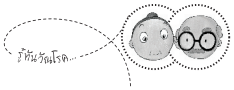

แววตามีเมตตา
แก่ผู้สูงอายุและใช้ในการดูแล
ผู้สูงอายุกินยา

รอยยิ้มพิมพ์ใจ
พร้อมทั้งพูดให้กำลังใจ
แก่ผู้สูงอายุในการกินยา

หัวใจ
ใจที่เอื้ออาทร เสียสละ
ในการดูแลคุณตา คุณยาย

มือขยัน
เพื่อใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ

12

“พี่เลี้ยง” สำคัญไฉน

◉ ช่วยค้นหาผู้ที่มีอาการน่าสงสัยจะป่วยเป็นวัณโรคซึ่งจะทำให้คุณตา คุณยาย ได้รับการตรวจวินิจฉัยอย่างทันท่วงที

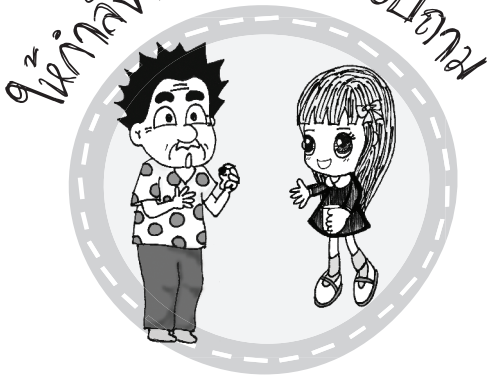
◉ ให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจ และดูคุณตา คุณยาย กินยาต่อหน้าทุกวัน

◉ พูดคุย สอบถาม และสังเกตอาการต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการกินยา

◉ กระตุ้นเตือนพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ให้พาคุณตา คุณยาย ไปพบแพทย์ตามนัด

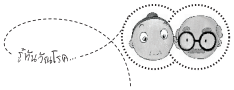
P 1-54 new.indd 29 4/3/2554 10:07:11

ทำไมต้องดูคุณตา คุณยาย กินยาต่อหน้าทุกวัน

คุณตา คุณยาย หาย เราปลอดภัย

13

ทำไมต้องดูคุณตา คุณยาย กินยาต่อหน้าทุกวัน

เพราะการดูคุณตา คุณยายกินยาต่อหน้าทุกวัน จะทำให้การรักษาวัณโรคหายไม่แพร่กระจายเชื้อไปสู่คนรอบข้าง

นอกจากนี้ การดูคุณตา คุณยายกินยาต่อหน้าด้วยท่าทีอบอุ่นเป็นมิตร ยังทำให้คุณตา คุณยาย รู้สึกว่าได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ถูกทอดทิ้งและมีกำลังใจในการรักษาต่อไป

P 1-54 new.indd 31 4/3/2554 10:07:12

P 1-54 new.indd 32 4/3/2554 10:07:12

ส่วนที่ 2

“อยากรู้ว่า...
น้องเมตตาขอตอบ”

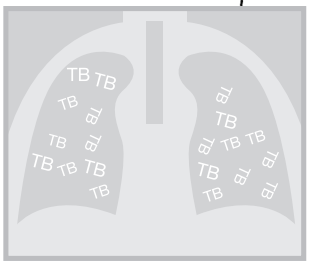

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : วัณโรคปอดไม่ติดต่อทางอาหาร และทางเสื้อผ้า แต่เป็นโรคติดต่อระบบทางเดินหายใจ เมื่อผู้ป่วย ไอ จาม เชื้อจะแพร่กระจายออกมากับละอองเสมหะ ดังนั้น พี่ๆ สามารถทำความสะอาดของใช้ของคุณตา คุณยาย ที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดร่วมกับของคุณตา คุณยายท่านอื่นได้

อยากรู้ว่า : การรับเชื้อหรือการ
ติดเชื้อวัณโรคทำให้ป่วย
เป็นวัณโรคปอดเสมอไปไหม

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : การรับเชื้อวัณโรค ทำให้เกิดการติดเชื้อขึ้นในร่างกาย แต่ยังไม่ถือว่าป่วยเป็นวัณโรคปอด

การติดเชื้อ หมายถึง ผู้นั้นได้รับเชื้อวัณโรคปอดมาและมีการติดเชื้อ แต่เนื่องจากร่างกายมีความแข็งแรง จึงยังไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด

การป่วยเป็นวัณโรคปอด หมายถึง ผู้ที่ติดเชื้อวัณโรคมีร่างกายอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถต่อสู้กับเชื้อวัณโรคได้ จึงทำให้ป่วยเป็นวัณโรคปอด

อยากรู้ว่า : วัณโรคปอดเป็นโรคที่น่ารังเกียจจริงหรือเปล่า

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : วัณโรคปอดไม่ใช่โรคที่น่ารังเกียจ เพราะปัจจุบันวัณโรคปอดเป็นโรคที่รักษาให้หายได้หากคุณตา คุณยายกินยาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เชื้อวัณโรคลดลงและหมดไป

อยากรู้ว่า : เจ้าหน้าที่ใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกหลายๆ ชั้น ช่วยป้องกันเชื้อวัณโรค ได้หรือเปล่า

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : ไม่สามารถป้องกันเชื้อวัณโรคได้เพราะการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อที่ดีที่สุดคือ ให้คุณตา คุณยายที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดเป็นผู้ใช้ผ้าปิดปากและจมูกขณะไอ จาม ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ การรักษาคุณตา คุณยาย ให้หายจากโรคโดยเร็ว

อยากรู้ว่า : วัณโรคนอกปอด ติดต่อกันได้หรือไม่

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : คนที่เป็นวัณโรคนอกปอด ไม่สามารถติดต่อไปสู่ผู้อื่นได้ค่ะ

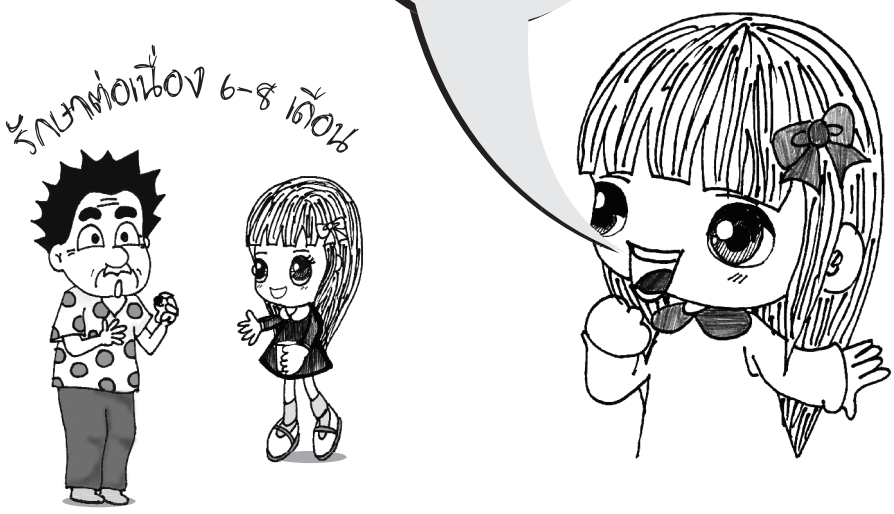

อยากรู้ว่า : เมื่อคุณตา คุณยาย
กินยาแล้วอาการดีขึ้น
ให้หยุดกินยาเลยได้ไหม

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : ห้ามเด็ดขาด เพราะการรักษาวัณโรคปอดใช้ระยะเวลาในการรักษา 6-8 เดือน การหยุดยาเองทำให้คุณตา คุณยาย กินยาไม่ต่อเนื่องจะส่งผลให้การรักษามีความยุ่งยาก ซับซ้อนมากขึ้น และเกิดปัญหาดื้อยาตามมา

อยากรู้ว่า : ทำไมต้องมีพี่เลี้ยง
คอยดูเวลากินยาด้วย
คุณตาคุณยายก็กินยาเองได้

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : จำเป็นเพราะตามหลักการรักษาวัณโรคปอดนั้น กำหนดให้มีพี่เลี้ยงดูการกินยาต่อหน้าจนครบการรักษา ถึงแม้คุณตา คุณยาย จะมีวินัยในการกินยาหรือกินยาเองก็ได้ แต่บางครั้งอาจลืมกินยาหรือทำยาตกหล่นโดยไม่รู้ตัว หรืออาจกินยาซ้ำซ้อนได้

อยากรู้ว่า : พี่เลี้ยงแค่ให้ยาและดู
คุณตา คุณยาย กินยา
ก็เพียงพอแล้ว

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : ไม่เพียงพอเพราะคุณตา คุณยายอาจอมยาแล้วบ้วนยาทิ้ง ซึ่งพี่เลี้ยงควรดูว่าคุณตา คุณยายได้กลืนกินยาลงไปแล้วพร้อมกับบันทึกการกินยา ซึ่งจะช่วยตรวจสอบการกินยาของคุณตา คุณยายได้

อยากรู้ว่า : หาก พี่ๆ ลืมให้คุณตา คุณยายกินยา หรือคุณตา คุณยายทำยาตกระหว่าง กินยา ควรทำอย่างไรดี

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : กรณีเช่นนี้พี่ๆ ควรแจ้งพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านสุขภาพได้ทราบค่ะ

อยากรู้ว่า : คุณตา คุณยายที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดต้องให้หยุดพักงานที่เคยทำไว้หรือไม่ และต้องแยกคุณตา คุณยายให้ไปอยู่ที่อื่นด้วยหรือไม่

"อยากรู้ว่า...."

"น้องเมตตาขอตอบ"

น้องเมตตาขอตอบ : เมื่อคุณตา คุณยาย ป่วยเป็นวัณโรคปอด คุณหมอบอกว่าโรคนี้จะติดต่อสู่คนอื่นได้ ดังนั้น หากตรวจพบเชื้อวัณโรคในเสมหะของคุณตาคุณยาย ควรจัดให้คุณตา คุณยายได้มีที่พักแยกเป็นสัดส่วนจนกว่าผลการตรวจเสมหะจะไม่พบเชื้อวัณโรค ซึ่งโดยทั่วไปใช้เวลา 2 สัปดาห์ ถึง 2 เดือน และเมื่อตรวจไม่พบเชื้อวัณโรคในเสมหะแล้ว คุณตา คุณยาย ก็สามารถทำงานหรือทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามปกติ โดยเมื่อมีไอ จาม ต้องใช้ผ้าปิดปาก และจมูก

P 1-54 new.indd 54 4/3/2554 10:07:26